

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชน บ้านหนองทิดสอน หมู่ที่ 5 ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

สุภาพร โพธิกมล¹, อรวรรณ สายทอง¹, ดิษยพงศ์ หกสุวรรณ¹, นฤมล กางเกต¹

¹คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตำบลตลาด อำเภอมือเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

สุภาพร โพธิกมล, อรวรรณ สายทอง, ดิษยพงศ์ หกสุวรรณ, นฤมล กางเกต. (2562). การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชน บ้านหนองทิดสอน หมู่ที่ 5 ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม. วารสารวิทยาการสิ่งแวดล้อมไทย ปีที่ 2(5), 2562 : 56 - 67.

บทคัดย่อ

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอน หมู่ที่ 5 ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอน หมู่ที่ 5 ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอน หมู่ที่ 5 ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ บทบาทหน้าที่ในหมู่บ้าน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม

ผลการศึกษาจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 117 ครัวเรือน พบว่า 1. ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = 1.15) เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.9)การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 1.18) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$, S.D. = 1.2) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.75$, S.D. = 1.35) ตามลำดับ 2.การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอน พบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่ระดับการศึกษา และบทบาทหน้าที่ในหมู่บ้านต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมระดับการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ ป่าชุมชน

**The study of the participation of people in community forest conservation,
Ban NongTidsorn, Moo 5, Nachuek sub-district, Nachuek district,
Maha Sarakham province**

Supaporn Photikamol¹, Orawan Saithong¹, Dissayapong Hoksuan¹, Naruemol Kangked¹

¹ Faculty of Humanities and Social Sciences, Mahasarakham Rajabhat University,
Talad Sub-District, Mueang District, Maha Sarakham province 44000

Supaporn Photikamol, Orawan Saithong, Dissayapong Hoksuan, Naruemol Kangked. (2019). The study of the participation of people in community forest conservation, Ban NongTidsorn, Moo 5, Nachuek sub-district, Nachuek district, Maha Sarakham province. Thai Journal of Environmental Studies Vol. 2(5), 2019 : 56 - 67.

Abstract

The study of the Participation of People in Community Forest Conservation, Ban Nong Tidsorn, Moo 5, Nachuek Sub-District, Nachuek District, MahaSarakhm Province aims to study a participation level of people in community forest conservation, Ban Nong Tidsorn, Moo 5, Nachuek Sub-district, Nachuek District, Maha Sarakham Province categorizing by gender, age, educational level, occupation, roles in a village, and a period of time in living in the village. This research is a quantitative research using a questionnaire as a research tool.

The results of study from a sample group of 117 households find that a participation level of people in community forest conservation is at a moderate level ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = 1.15). When considering in each aspect, the study finds that a participation in co-decision making is at a high level ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.9). The participation in a practice is at a moderate level ($\bar{X} = 3.34$, S.D. =1.18). The participation in a receiving benefits is at a moderate level ($\bar{X} = 3.14$, S.D = 1.2), and a participation in evaluation is at a moderate level ($\bar{X} = 2.75$, S.D. = 1.35). According to a comparison of a participation of people in community forest conservation of Ban Nong Tidsorn, people with different gender, age, educational level, occupation, roles in the village, and a period of time in living in the village have a statistical significance level of .05.

Keywords: participation, participation level, conservation, community forest

1. บทนำ

ป่าไม้เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญต่อสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศเป็นแหล่งสร้างสมดุลของธรรมชาติและมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน โดยเฉพาะชุมชนที่มีป่าอยู่ใกล้พื้นที่ เพราะสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าเพื่อตอบสนองปัจจัย 4 ที่เป็นพื้นฐานในการดำรงชีพของมนุษย์ ได้แก่ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม แหล่งอาหาร และยารักษาโรค ซึ่งจัดเป็นประโยชน์ทางตรง ส่วนทางอ้อมป่าไม้ให้น้ำ อากาศ และสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อมนุษย์ อย่างไรก็ตามสังคมมนุษย์ได้เปลี่ยนแปลงไปตามวิวัฒนาการของระบบเศรษฐกิจและการพัฒนาของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้ความต้องการใช้ทรัพยากร เพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานในด้านต่างๆ มากขึ้นไปด้วย อีกทั้งการเพิ่มขึ้นของประชากรและการขยายพื้นที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน เป็นผลให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติมากเกินไป ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมตามมา โดยเฉพาะปัญหาด้านป่าไม้ที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการพัฒนาของท้องถิ่น เช่น การตัดไม้เพื่อนำไปสร้างที่อยู่อาศัยหรือใช้ในครัวเรือน การขยายอาณาเขตของพื้นที่ชุมชนรุกกล้าป่า และการใช้พื้นที่ป่าสร้างสำหรับทำพื้นที่เพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ ทำให้พื้นที่ป่าถูกทำลายมากขึ้นและก่อให้เกิดปัญหาทรัพยากรป่าไม้ตามมาประเทศไทยเดิมมีพื้นที่ป่าไม้อุดมสมบูรณ์ แต่จากปัญหาในข้างต้น ทำให้พื้นที่ป่าถูกบุกรุกและทำลายจนมีปริมาณลดน้อยลงมาก ในปี พ.ศ. 2559-2561 ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าไม้ร้อยละ 31.58 ของพื้นที่ประเทศไทย หรือเท่ากับ 102,174,805.09 ไร่ (163,479.69 ตารางกิโลเมตร) ซึ่งลดลงจากปี พ.ศ. 2558 ร้อยละ 0.02 หรือเท่ากับ 65,000 ไร่ (โดยประมาณ) และเมื่อเปรียบเทียบกับสถิติพื้นที่ป่าไม้ประเทศไทยย้อนหลังในปี พ.ศ. 2557-2559 พบว่าระยะเวลา 2 ปีที่ผ่านมา พื้นที่ป่าลดลง ร้อยละ 0.02 ทุกปีของพื้นที่ประเทศ (กรมป่าไม้, 2560 และมูลนิธิสืบนาคะเสถียร, 2561) จะเห็นได้ว่าสถานการณ์ป่าของประเทศไทยอยู่ในขั้นวิกฤตสูญเสียพื้นที่ป่าอย่างต่อเนื่อง

จากปัญหาข้างต้น ภาครัฐได้ให้ความสำคัญในการป้องกันและการทำลายป่าจึงได้กำหนดนโยบายป่าชุมชนขึ้น โดยเป็นนโยบายพื้นฐานในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมโดยให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยทุกคนร่วมแสดงความคิดเห็น และร่วมดำเนินกิจกรรมต่างๆ (กรมป่าไม้, 2551) เพื่อกำหนดวิถีชีวิตของประชาชนด้วยตัวประชาชนเอง โดยรัฐเป็นฝ่ายให้การสนับสนุนตามความจำเป็นซึ่งอาจมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่จัดการแตกต่างกันไป ตั้งแต่ครัวเรือน กลุ่มสถาบัน และชุมชน โดยทุกองค์กรต้องกระทำร่วมกัน และต้องมีการจัดองค์กรของชุมชนอย่างเป็นระบบแบบแผนจึงจะสามารถทำให้กระทำร่วมกันเกิดขึ้นได้ (ธีรศักดิ์ คำแสนพันธ์, 2553)

ป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอนตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามเป็นหนึ่งในโครงการป่าชุมชนที่จัดเป็นป่าสาธารณะประโยชน์ของชุมชน โดยที่ชุมชนได้เข้ามาใช้ประโยชน์ในการหาของป่าเพื่อเป็นแหล่งอาหาร และเป็นแหล่งเก็บหาสมุนไพรที่ใช้เป็นยารักษาโรค พื้นที่ป่าตั้งอยู่บริเวณบ้านหนองทิดสอนหมู่ที่ 5 มีเนื้อที่ประมาณ 1,460 ไร่ ป่าแห่งนี้ เป็นป่าชุมชนที่ประสบความสำเร็จอีกแห่งหนึ่งในจังหวัดมหาสารคาม เนื่องจากได้รับการดูแลและปรับปรุงพัฒนามาโดยตลอด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 มีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน ทำให้ป่าชุมชนในขณะนี้ถือได้ว่ามีความอุดมสมบูรณ์ เป็นป่าชุมชนต้นแบบ เนื่องจากได้มีการสนับสนุนทั้งจากภาครัฐและเอกชน โดยได้รับการสนับสนุนจากกรมป่าไม้ และมีการจัดตั้งคณะกรรมการป่าชุมชนเพื่อดูแลป่า มีการอบรมให้ความรู้พื้นฐานในเรื่องการอนุรักษ์ป่า และมีกิจกรรมด้านการดูแลรักษาป่า เช่น จัดทำแนวกันไฟ จัดซื้อชุดลาดตระเวนป่าและมีกิจกรรมบำรุงและฟื้นฟูป่าชุมชน เช่น กิจกรรมสร้างป่าสร้างรายได้ และได้งบประมาณสนับสนุนจากบริษัท ปตท. ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 มาจนถึงปัจจุบัน เพื่อส่งเสริมดูแลป่าและฟื้นฟูป่า โดยให้คนในชุมชนเพาะกล้าไม้ขายให้ทางบริษัท ปตท. ในราคาตันละ 4 บาท และทางบริษัท

ปตท. จะรับซื้อเพื่อจัดทำโครงการฟื้นฟูป่าในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอนเพื่อให้คนในชุมชนมีรายได้และฟื้นฟูป่าที่เสื่อมโทรมให้มีความอุดมสมบูรณ์ขึ้นเป็นประโยชน์ทั้งคนในชุมชนและป่าชุมชน ทำให้ป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอนได้รับการยอมรับจากหลายภาคส่วน โดยเฉพาะสถาบันทางการศึกษาของจังหวัดมหาสารคามที่ใช้เป็นแหล่งศึกษาดูงานที่มีคนสนใจมากอีกแห่งหนึ่ง ชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณป่าแห่งนี้ได้มีการใช้ประโยชน์ร่วมกันมาเป็นเวลานาน โดยมีการแบ่งพื้นที่ในการใช้ประโยชน์ เช่น การปลูกต้นไม้ เศรษฐกิจ พืชสมุนไพร ไม้ใช้ประโยชน์ และการปลูกหญ้าเพื่อขายสร้างรายได้ให้ชุมชน (ศูนย์ป่าไม้มหาสารคาม ฝ่ายป่าชุมชน, 2561)

คณะวิจัยเห็นว่า ป่าชุมชนบ้านหนองทิดเป็นป่าสาธารณะประโยชน์ที่มีความสมบูรณ์และมีการดูแลอย่างเป็นระบบ มีการจัดการที่ดี เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน และทำให้ป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอนเป็นป่าชุมชนต้นแบบที่จะนำไปสู่การอนุรักษ์และการดูแลฟื้นฟูป่า คณะวิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชน โดยเลือกศึกษาป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอน เพื่อเป็นข้อมูลให้กับชุมชนอื่น ๆ ที่สนใจได้นำไปศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการป่าชุมชนและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าให้มีความสมบูรณ์เพิ่มขึ้นและมีการใช้ผลผลิตจากป่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อความมั่นคงของป่าชุมชนและเพื่อให้ประชาชนดำรงชีพอยู่ได้อย่างมีความสุขอันนำไปสู่ความยั่งยืนของการอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับป่าต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอน หมู่ที่ 5 ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอน หมู่ที่ 5 ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ บทบาทหน้าที่ในหมู่บ้าน และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในเขตชุมชนบ้านหนองทิดสอน หมู่ที่ 5 ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 117 ครัวเรือน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชน ในเขตชุมชนบ้านหนองทิดสอน หมู่ที่ 5 ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 117 ครัวเรือน (โดยประชาชน 1 คน ที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป เป็นตัวแทน 1 ครัวเรือน)

3.2 ตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ บทบาทหน้าที่ในหมู่บ้าน และ ระยะเวลาที่อาศัยในหมู่บ้าน

ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการปฏิบัติ รับผิดชอบ และในการประเมินผล

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ซึ่งคณะวิจัยได้สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอบเขตของการวิจัยโดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ บทบาทหน้าที่ในหมู่บ้าน และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านของผู้ให้ข้อมูล จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอน โดยกำหนดการวัดออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ และมีข้อย่อยจำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีเกณฑ์ในการกำหนดคะแนน ดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วม	ค่าคะแนน
มีส่วนร่วมมากที่สุด	5
มีส่วนร่วมมาก	4
มีส่วนร่วมปานกลาง	3
มีส่วนร่วมน้อย	2
มีส่วนร่วมน้อยที่สุด	1

เกณฑ์ในการแปรผลค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	การแปรผล
4.51 - 5.00	มีส่วนร่วมมากที่สุด
3.51 - 4.50	มีส่วนร่วมมาก
2.51 - 3.50	มีส่วนร่วมปานกลาง
1.51 - 2.50	มีส่วนร่วมน้อย
1.00 - 1.50	มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

3.4 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ใช้แบบสอบถามที่คณะวิจัยสร้างขึ้นให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอบเขตของการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยได้สร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชน
2. กำหนดกรอบแนวคิดและเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

3. นำร่างแบบสอบถาม เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจแก้ไขเสนอแนะ ปรับปรุงเพื่อความเหมาะสมและความถูกต้องของแบบสอบถาม

3.5 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1. ตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหา เพื่อหาความสอดคล้องกับเนื้อหาในแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำร่างแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ตรวจแก้ไข เสนอแนะ ปรับปรุง เพื่อความเหมาะสม ถูกต้องของแบบสอบถาม และได้ข้อมูลที่ครอบคลุมกับประเด็นที่จะศึกษามากยิ่งขึ้น
3. ปรับข้อความให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คณะวิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามของประชากรและกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอน หมู่ที่ 5 ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม พร้อมทั้งนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ แปรผล สรุป และรายงานผลการวิจัย

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้ใช้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้ทั้งหมดโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัย โดยใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม คณะวิจัยได้ใช้วิธีหาค่าความถี่แล้วสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ
2. แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอน นำมาหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ Independent t-test และ f-test (One-Way ANOVA)

3.8 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ Independent t-test และ f-test (One-Way ANOVA)

4. สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยเรื่องการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอนหมู่ที่ 5 ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามคณะวิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยได้เลือกประชาชนบ้านหนองทิดสอน หมู่ที่ 5 ตำบล

นาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามทั้งหมด 117 ครั้วเรือน จากทั้งหมด 128 ครั้วเรือน แต่เนื่องจากอีก 11 หลัง คาเรือนนั้นได้ขึ้นทะเบียนบ้านไว้ แต่ตัวผู้อยู่อาศัยนั้นได้ย้ายไปอาศัยอยู่ที่หมู่บ้านอื่น และได้ย้ายไปทำงานที่ต่างจังหวัด จากกลุ่มตัวอย่าง 117 คน ได้ทำการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย 71 คน (ร้อยละ 60.70) และเพศหญิง 46 คน (ร้อยละ 39.30) ด้านอายุผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 46 คน (ร้อยละ 39.30) รองลงมาคือช่วงอายุ 60 ปี จำนวน 34 คน (ร้อยละ 29.10) ช่วงอายุ 61 ปี ขึ้นไปจำนวน 27 คน (ร้อยละ 23.10) ช่วงอายุ 31-40 ปี จำนวน 8 คน (ร้อยละ 6.80) และ ช่วงอายุ 20-30 ปี จำนวน 2 คน (ร้อยละ 1.70) ตามลำดับ ด้านระดับการศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา (ป.1-6) จำนวน 101 คน (ร้อยละ 86.32) รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา จำนวน 15 คน (ร้อยละ 12.82) และระดับปริญญาตรี จำนวน

1 คน (ร้อยละ 0.86) ตามลำดับด้านอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 110 คน (ร้อยละ 94.02) รองลงมาคืออาชีพรับจ้างและอาชีพค้าขาย เท่ากันที่จำนวน 2 คน (ร้อยละ 1.70) และอาชีพรับราชการ ธุรกิจส่วนตัว และอื่นๆ มีข้อมูลเท่ากันที่จำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.86) ด้านบทบาทหน้าที่ในหมู่บ้านผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นชาวบ้านในชุมชนบ้านหนองทิดสอน จำนวน 87 คน (ร้อยละ 74.36) รองลงมาคือ เครือข่ายป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอนจำนวน 15 คน (ร้อยละ 12.82) คณะกรรมการป่าชุมชน จำนวน 12 คน (ร้อยละ 10.26) และอื่นๆ จำนวน 3 คน (ร้อยละ 2.57) ตามลำดับ ด้านระยะเวลาที่อยู่อาศัย ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้อาศัยมากกว่า 15 ปี จำนวน 115 คน (ร้อยละ 98.30) รองลงมา คือ ผู้อาศัย 6-10 ปี จำนวน 2 คน (ร้อยละ 1.70) ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (n=117)	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	71	60.70
หญิง	46	39.30
2. อายุ		
20-30 ปี	2	1.70
31 - 40 ปี	8	6.80
41 - 50 ปี	46	39.30
51-60 ปี	34	29.10
61 ปีขึ้นไป	27	23.10
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา ป.1-6	101	86.32
มัธยมศึกษา ม. 1-6	15	12.82
ปวส.- ปวช.	-	-
ปริญญาตรี	1	0.86
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-

ตารางที่ 1 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (n=117)	ความถี่	ร้อยละ
4. อาชีพ		
เกษตรกร	110	94.02
รับจ้างทั่วไป	2	1.70
ค้าขาย	2	1.70
รับราชการ	1	0.86
ธุรกิจส่วนตัว	1	0.86
อื่นๆ (ระบุ)	1	0.86
5. บทบาทหน้าที่ในหมู่บ้าน		
คณะกรรมการชุมชนบ้านหนองทิดสอน	12	10.26
เครือข่ายป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอน	15	12.82
ชาวบ้านในชุมชนบ้านหนองทิดสอน	87	74.36
อื่นๆ	3	2.57
6. ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน		
น้อยกว่า 5 ปี	-	-
6 – 10 ปี	2	1.70
11 – 15 ปี	-	-
มากกว่า 15 ปี	115	98.30
รวม	117	100.0

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอน หมู่ที่ 5 ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอน หมู่ที่ 5 ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ดังแสดงในตารางที่ 2) โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลด้าน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอน หมู่ที่ 5 ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} =3.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.06) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} =3.34) ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} =3.14) และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} =2.75)

ตารางที่ 2 ตารางแสดงระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนของประชาชนบ้านหนองทิดสอน หมู่ที่ 5 ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

การมีส่วนร่วมรายด้าน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับการมีส่วนร่วม
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.06	0.90	มาก
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	3.34	1.18	ปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	3.14	1.20	ปานกลาง
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	2.75	1.35	ปานกลาง
รวม	3.32	1.15	ปานกลาง

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอน หมู่ที่ 5 ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอน หมู่ที่ 5 นาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามโดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ บทบาทหน้าที่ในหมู่บ้าน และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านสรุปผลได้ ดังนี้

3.1 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอน หมู่ที่ 5 ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมจำแนกตามเพศ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนโดยรวมไม่แตกต่างกัน

3.2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอน หมู่ที่ 5 ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมจำแนกตามอายุ พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3.3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอน หมู่ที่ 5 ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3.4 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอน หมู่ที่ 5 ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมจำแนกตามอาชีพ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนโดยรวมไม่แตกต่างกัน

3.5 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอน หมู่ที่ 5 ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมจำแนกตามบทบาทหน้าที่ในหมู่บ้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3.6 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอน หมู่ที่ 5 ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมจำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

5. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอน หมู่ที่ 5 ตำบลนาเชือกอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ณะวิจัยอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอน หมู่ที่ 5 ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัด

มหาสารคามพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุขชี คำนวนศิลป์ (2550) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอุทยานแห่งชาติไทรโยค อำเภอ บ้านนาสารจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีประไพ รุ่งศัตรา (2558) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชน: ศึกษากรณีตำบลช่องสะเดา อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ป่าชุมชน ต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนานำไปสู่การเก็บกัก พันธุ์ และตระหนักรู้ในการอนุรักษ์ผืนป่าที่อยู่อาศัยให้คงอยู่

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอน หมู่ที่ 5 ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยจำแนกตามข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีอายุต่างกัน มีอาชีพต่างกัน และมีระยะเวลาที่อยู่อาศัยต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่ระดับการศึกษาต่างกัน และบทบาทหน้าที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนแตกต่างกัน สามารถสรุปอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ผลการศึกษาความแตกต่างของเพศ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนไม่แตกต่างกัน โดยคณะวิจัยเห็นว่า เพศหญิง หรือเพศชายมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันเรื่องการมีส่วนร่วม เพราะการมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ นั้นเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว และมีอยู่ในชีวิตประจำวันที่สามารถรับรู้ได้ง่าย และเห็นผลได้ชัดเจนว่าเมื่อมีส่วนร่วมแล้วจะมีผลประโยชน์ที่ตามมาอย่างไร จึงทำให้การวัดระดับการมีส่วนร่วมของเพศหญิง และชาย ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรี ศรีอุตร (2548) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบริเวณตลาดน้ำวัดลำพญา อ.บางเลน จ.นครปฐม ผลการศึกษาวิจัย

พบว่า เพศที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบริเวณตลาดน้ำวัดลำพญาไม่แตกต่างกันและงานวิจัยของ ปรียาพร โคตรมงคล (2552) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติกรณีศึกษาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าพนมดงรัก การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไม่แตกต่างกัน ผลการศึกษาวิจัยพบว่าเพศที่ต่างกัน ด้วยบทบาทหน้าที่และความสามารถในการดำเนินการในด้านต่างๆ ทำให้เพศหญิงและเพศชายไม่ต่างกัน

2.2 ผลการศึกษาความแตกต่างของช่วงอายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนไม่แตกต่างกัน โดยคณะวิจัยเห็นว่า คนอายุน้อยได้รับประโยชน์ของการมีส่วนร่วมจากการศึกษา ส่วนคนอายุมากรับรู้การมีส่วนร่วมจากประสบการณ์ จึงทำให้ไม่ว่าจะช่วงอายุไหนก็สามารถรับรู้เรื่องการมีส่วนร่วมได้เท่ากันจึงทำให้ผลการศึกษาวิจัยพบว่าคนที่มีความอายุต่างกันมีการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา เชื้อโชติ (2551) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชน กรณีศึกษาป่าชุมชนดอนชีบ้านปะอ่าว ตำบลปะอ่าว อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีผลการศึกษาวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของ พันธุ์พงษ์ คงเดชอดิศักดิ์ (2557) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด ผลการศึกษาวิจัยพบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนไม่แตกต่างกัน เนื่องจากไม่ว่าประชาชนจะมีอายุอยู่ในช่วงไหน ก็สามารถมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมถึงสามารถเข้าถึงและรับรู้ข่าวสารการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้อย่างเท่าเทียมกัน

2.3 ผลการศึกษาความแตกต่างของระดับการศึกษา พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

โดยคณะวิจัยเห็นว่า ประชาชนที่มีการศึกษาในระดับสูงถูกปลูกฝังเรื่องการมีส่วนร่วมในทุกๆระดับการศึกษา จึงสามารถเข้าใจเรื่องการมีส่วนร่วมได้ง่ายกว่าคนที่มีการศึกษาน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียาพร โคตรมงคล (2552) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรณีศึกษาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าพนมดงรัก จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติกรณีศึกษาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าพนมดงรักจังหวัดศรีสะเกษแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานของ พันธุ์พงษ์ คงเชออดิตศักดิ์ (2557) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตอุทยานแห่งชาติห้วยเกาเข้าง จังหวัดตราด พบว่าระดับการศึกษาต่างกัน จะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เนื่องจากประชาชนที่ได้รับความรู้มากกว่า จะมีความรู้ความเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญของการร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากกว่า

2.4 ผลการศึกษาความแตกต่างของอาชีพ พบว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนไม่แตกต่างกัน โดยผู้วิจัยเห็นว่า ประชาชนที่ประกอบอาชีพต่างๆ ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ป่าชุมชน ต่างเห็นความสำคัญของป่าชุมชนและสิ่งแวดล้อมในชุมชนว่ามีความจำเป็นที่จะต้องให้ความร่วมมือ จึงทำให้ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียาพร โคตรมงคล (2552) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรณีศึกษาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าพนมดงรัก จังหวัดศรีสะเกษ เนื่องจากประชาชนที่ประกอบอาชีพต่างๆ ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่ต่างกัน อาชีพไม่ใช่อุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2.5 ผลการศึกษาความแตกต่างของบทบาทหน้าที่ในหมู่บ้าน พบว่าประชาชนที่มีบทบาทหน้าที่ในหมู่บ้านต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการอนุรักษ์ป่าชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยคณะวิจัยเห็นว่า บทบาทหน้าที่ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ในชุมชนจะมีส่วนร่วมสูงกว่าประชาชนทั่วไป ดังนั้น ผู้นำชุมชนควรสร้างความตระหนักให้ประชาชนเกิดความรัก ความหวงแหน ดูแลรักษาป่าร่วมกัน รวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบข้อมูลข่าวสารให้ทุกคนรู้สึกมีส่วนร่วม เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรพันธ์ ยะมะโน (2557) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านแม่สาบ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ตำแหน่งทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจกล่าวได้ว่าการมีตำแหน่งหน้าที่จะมีหน้าตาทางสังคม การกระทำกิจกรรมใดๆ จึงต้องปฏิบัติให้เป็นในทางที่ถูกที่ควรจึงทำให้ผลต่อการมีส่วนร่วมในระดับสูง และมีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ป่าชุมชนมากกว่าผู้ที่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม

2.6 ผลการศึกษาความแตกต่างของระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน พบว่าประชาชนที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนไม่แตกต่างกัน โดยคณะวิจัยเห็นว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนไม่แตกต่างกัน เพราะประชาชนให้ความสำคัญและใส่ใจในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาป่าชุมชนของตนเองเท่าๆ กัน ไม่ว่าจะประชาชนที่อาศัยอยู่มานานหรือประชาชนที่เพิ่งเข้ามาอยู่ไม่นาน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดิ์ดา วิเชียรศิลป์ (2544) ที่ศึกษาเรื่องทัศนคติของราษฎรพิทักษ์ป่าต่อการป้องกันรักษาป่าของสำนักงานป่าไม้จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าราษฎรพิทักษ์ป่าที่มีระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในหมู่บ้านมาก มีทัศนคติแตกต่างกับราษฎรพิทักษ์ป่าที่มีระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในหมู่บ้านน้อย ซึ่งหมายถึงราษฎรที่มีระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐานมากจะมีทัศนคติในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในเชิงบวกอาจเป็นเพราะราษฎรที่อาศัยอยู่เป็นเวลานาน จะมีแนวคิดและจิตสำนึกที่ดีต่อ

ทรัพยากรป่าไม้ในท้องถิ่นมากกว่าราษฎรที่มีระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐานน้อย

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะของการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านหนองทิดสอน

1. จัดทำเป็นศูนย์การเรียนรู้ป่าชุมชนเชิงอนุรักษ์ และแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน
2. ให้ภาครัฐและเอกชนเข้ามาดูแล พัฒนาและฟื้นฟูเพิ่มเติมและจัดบสนับสนุน จัดทำเป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาดูงานจากบุคคลภายนอก

7. เอกสารอ้างอิง

- กรมป่าไม้.(2551). *ป่าชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: กรมป่าไม้.
- กรมป่าไม้.(2560). *สถิติป่า*. กรุงเทพมหานคร: กรมป่าไม้.
- จิรพันธ์ ยะมะโน. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านแม่สาบ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.
- ธีรศักดิ์ คำแสนพันธ์. (2553). *การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไผ่รังของประชาชนกับองค์การบริหารตำบลหนองบัว อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- นิตยา เชื้อโชติ. (2551). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชน: กรณีศึกษาป่าชุมชนดอนชี บ้านปะอ่าว ตำบลปะอ่าว อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชา สังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- ปรียาพร โคตรมงคล. (2552). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรณีศึกษาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าพนมดงรัก จังหวัดศรีสะเกษ*. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชา เศรษฐศาสตร์การเมือง, มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- พันธุ์พงษ์ คงเดชอดิศักดิ์. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน, มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- มยุรี ศรีอุตร. (2548). *การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บริเวณตลาดน้ำวัดลาพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาสังคม เพื่อการพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพมหานคร.
- มูลนิธิสืบนาคะเสถียร. (2561). *รายงานสถานการณ์ป่าไม้ไทย 2560-2561*. [ออนไลน์] ได้จาก: www.seub.or.th/document/สถานการณ์ป่าไม้ไทย/รายงานสถานการณ์ป่าไม้. [สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2562].
- ศักดิ์ดา วิเชียรศิลป์. (2543). *ทัศนคติของราษฎรพิทักษ์ป่าต่อนโยบายการป้องกันรักษาป่าของสำนักงานป่าไม้จังหวัดกาญจนบุรี*. รายงานการวิจัยกรมป่าไม้, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพมหานคร.

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในเรื่องของการอนุรักษ์ป่าชุมชน ผู้นำชุมชนเป็นคนที่สำคัญที่จะขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดำเนินการไปได้ หากผู้นำชุมชนไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ป่าชุมชนก็จะส่งผลให้กิจกรรมต่าง ๆ ไม่สำเร็จ หรือไม่เกิดกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้น
2. การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชน อาจจะใช้งานวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดมากยิ่งขึ้น โดยวิธีการสัมภาษณ์เพิ่มเติม

- ศรีประไพพร คุ่มตัดรา.(2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชน: ศึกษากรณี ตำบลช่องสะเดา อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.กาญจนบุรี.
- ศูนย์ป่าไม้มหาสารคาม ฝ่ายป่าชุมชน. (2561). รายงานป่าชุมชนจังหวัดมหาสารคาม. มหาสารคาม: กรมป่าไม้จังหวัดมหาสารคาม.
- สุขขีคำนวนศิลป์. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอุทยานแห่งชาติไทร้มเย็นอำเภอบ้านนาสารจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, ภูเก็ต.